

АТЛАНТИЧНИЙ, ПІВНІЧНИЙ ЛЬОДОВИТИЙ ТА ІНДІЙСЬКИЙ ОКЕАНИ

Змістово-пошуковий етап навчального модуля (3 х 30 хв)

Знати:

- поняття «частини світу», «материки» і «океани», розташування їх на карті півкуль, глобусі;
- особливості природи Атлантичного, Північного Льодовитого та Індійського океанів.

Нормувати:

- уявлення про поверхню Землі, її зображення на глобусі і карті;
- уміння працювати з картою і читати її;
- уміння складати комп'ютерну презентацію про природу океанів;
- уміння виступати перед класом із підготовленою інформацією;
- уміння порівнювати, аналізувати, робити висновки

Цінувати:

- спостережливість, захопленість неповторністю і величчю природи;
- допитливість, інтерес до географічних знань;
- прагнення досліджувати навколишній світ;
- ціннісне ставлення до природи.

Реквізити:

1. Граф-схема;
2. Освітній сценарій;
3. Міні-підручники;
4. Глобус;
5. Карта півкуль;
6. Нетбук;
7. Телевізор;
8. Комп'ютерна презентація.

Хід заняття

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ. ПРИВІТАННЯ

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ І ВІДШУКУВАННЯ ЗВ'ЯЗКУ З НЕВІДОМИМ ЗНАННЯМ

Вчитель. Діти, щоб згадати те, що ми вивчали на попередніх заняттях, почнемо його з природничої розминки та гри «Третій – зайвий».

1. Природнича розминка «Чи вірите ви?» Вправа «Мікрофон»

- Чи вірите ви в те, що океани — величезні ділянки води, що оточують материки й острови?
- Чи вірите ви в те, що вода в океані не солоня?
- Чи вірите ви в те, що на Землі існує чотири океани?
- Чи вірите ви в те, що Тихий океан — найменший?
- Чи вірите ви в те, що Тихий океан омиває Африку?
- Чи вірите ви в те, що Австралію омивають всі океани?
- Чи вірите ви в те, що Північний Льодовитий океан розташований у двох півкулях?
- Чи вірите ви в те, що Світовий океан – середовище панування тварин?
- Чи вірите ви в те, що у Тихому океані мешкає летюча риба?
- Чи вірите ви в те, що серед китів, що мешкають в Тихому океані, найменший синій кит?
- Чи вірите ви в те, що морські водорості використовують для виготовлення ліків, пального, добрива?

2. Гра «Третій – зайвий»

- Тихий, Азія, Індійський (океани).
- Європа, Азія, Південна Америка (частини світу)

- Євразія, Америка, Північна Америка (материки)

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ І МЕТИ ЗАНЯТТЯ

Вчитель. Виходячи зі змісту запитань і завдань, сподіваюсь, що ви згадали тему, над якою темою ми раніше працювали?

— Сьогодні ми продовжимо вивчати тему «Природа материків і океанів», яка в плані на рік, у граф-схемі, записана другою. У вивченні цієї теми ми знаходимось на змістово-пошуковому етапі навчального модуля. Сьогодні ми дізнаємось про особливості Атлантичного, Північного Льодовитого та Індійського океанів. (слайд 1)

— На занятті ми повинні

Знати:

- поняття «частини світу», «материки» і «океани», розташування їх на карті півкуль, глобусі;
- особливості природи Атлантичного, Північного Льодовитого та Індійського океанів.

Нормувати: - уявлення про поверхню Землі, її зображення на глобусі і карті;

- уміння працювати з картою і читати її;
- уміння складати комп'ютерну презентацію про природу океанів;
- уміння виступати перед класом із підготовленою інформацією;
- уміння порівнювати, аналізувати, робити висновки

Цінувати: - спостережливість, захопленість неповторністю і величчю природи;

- допитливість, інтерес до географічних знань;
- прагнення досліджувати навколишній світ;
- ціннісне ставлення до природи.

— Тому я звертаюсь до кожного з вас (слайд 2)

- Активно пізнавай та аналізуй нове;
- Шукай способи розв'язування проблем;
- Будь наполегливим і не бійся помилятися;
- Вчись відчувати радість відкриття;
- Самостійно сформулюй висновок.

— А тепер, як завжди – хвилинка спостережень. (Запис у зошитах) (слайд 3)

Робота в міні-підручнику, з картою півкуль та глобусом.

Вчитель. І це ми зараз побачимо, працюючи в міні-підручнику. Підкреслимо смайлик, який вказує на те, з яким настроєм ви починаєте заняття. А тому, згадаємо:

- Скільки океанів є на Землі? (слайд 4)
- Прочитайте завдання 1 (слайд 5)

Покажіть океани на карті півкуль, глобусі та позначте на контурній карті.

- Які океани омивають материки?
- Скільки материків омиває кожен океан?
- Переходимо до завдання 2, де треба відгадати за описом назву океану і вписати дані у таблицю. (Діти вписують дані у таблицю про Тихий океан)
- Вдома, використовуючи різні джерела інформації, ви підготували повідомлення про тварину, яка мешкає у водах Тихого океану.
- Деякі діти презентують його зараз, а деякі - на наступному оцінно-смысловому етапі навчального модуля.

(діти презентують повідомлення)

IV. ФІЗКУЛЬТХВИЛИНКА (оздоровча пауза)

Вчитель. Проведемо оздоровчу паузу, знімемо навантаження з очей, зарядимось енергією природи.

Сонце дає нам енергію любові.

Повітря дає нам енергію життя.

Вода дає нам енергію чистоти.

Рослини дають енергію сили.
Земля дає нам енергію добра.
Хай вічно духмяніють великі
Сили Природи!

(слайд 6)

v. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Розповідь учителя за комп'ютерною презентацією

Трохи відпочили, зарядилися енергією любові, життя, чистоти і добра, а тепер пригадаємо, що природа океанів дуже різноманітна. На думку вчених, життя зародилося саме у воді. Світовий океан заселений безліччю тварин, рослин і бактерій. На відміну від суходолу, де серед організмів переважають рослини, океан – середовище панування тварин. (слайд 7)

Світовий океан збагачує повітря киснем, адже в ньому живе близько 10 тисяч видів рослин. На глибині до 100 м, куди сягає сонячне проміння живуть зелені водорості. Нижче – бурі, а ще нижче – червоні. (слайд 8)

Життя у Світовому океані залежить від кількості сонячних променів, що потрапляє на його поверхню, від солоності й температури води.

В океанах організми живуть на глибині 100м, де достатньо сонячних променів. Тут трапляються дрібні рослинні й тваринні організми (бактерії, водорості, дрібні тварини). Вони слугують кормом для великих морських тварин. У водах океанів мешкають різноманітні молюски, черепахи, риби, морські змії, а також морські ссавці: дельфіни, кити, тюлені. (слайд 9)

Що далі в глибину, то стає темніше, менше рослинності, яка згодом взагалі зникає. В океанах на глибині, нижчій від 200 м, панують сутінки, а ще нижче – вічна темінь. На таких великих глибинах живуть лише невеликі тварини. Вони живляться мертвими рештками різних морських організмів. Це донні організми – черви, молюски, креветки. (слайд 10)

2. Вчитель. Пригадайте! Який океан Землі є другим за розмірами? (слайди 11,12)

— Розгляньте фізичну карту півкуль. У яких півкулях розташований **Атлантичний океан**?

— Знайдіть на карті моря Атлантичного океану. Визначте, до якого океану належать Чорне й Азовське моря.

— Як змінюється температура океанічної води від екватора до полюсів?

Температура води в різних частинах Атлантичного океану неоднакова. Найтепліша — поблизу екватора. У теплій воді росте багато водоростей. Серед них і бура саргасова водорість, яка утворює зарості на великих територіях. Біля Північної Америки навіть море назвали Саргасовим. (слайд 13)

Тваринний світ Атлантичного океану порівняно з Тихим бідніший за різноманіттям. Багато в ньому різних видів риби – тріска, оселедець, скумбрія, окунь морський, мойва. У північних водах мешкають кити й тюлені, а в теплих багато сардин, тунців, молюсків. (слайди 14-22)

(Запис у міні-підручнику завдання 2)

3. Вчитель. Пригадайте! Що ви знаєте про Північний Льодовитий океан? (слайд 23)

— Чому він має таку назву?

— Розгляньте фізичну карту півкуль. У яких півкулях розташований Північний Льодовитий океан? Береги яких материків він омиває?

Північний Льодовитий океан омиває північні береги материків Євразія і Північна Америка. Весь простір океану разом з морями називають Арктикою. Поверхню океану вкриває товстий шар криги. (слайд 24)

— У товщі води Північного Льодовитого океану живуть мікроорганізми. Біля берегів ростуть водорості: ламінарія, фукус. Мешкають раки, медузи, риба: оселедці, тріска, камбала, окунь морський. На островах існують колонії моржів і тюленів, пташині базари. Поблизу узбережжя на кризі живуть білі ведмеді, які охороняються. Рідкісними стали кити. (слайди 25-33)

- Поміркуйте! Чим Північний Льодовитий океан відрізняється від Атлантичного?
- Яку роль відіграє Північний Льодовитий океан у житті людини?
- Доведіть, що мешканці Північного Льодовитого океану пристосувалися до суворих природних умов.

4. Вчитель. Що ви знаєте про Індійський океан?

- Розгляньте фізичну карту півкуль. У яких півкулях розташований Індійський океан?
- Береги яких материків він омиває?
- Назвіть материки, які омиваються водами Індійського океану.
- Чому на півночі Індійського океану завжди тепло, а на Півдні завжди холодно?

Індійський океан має найбагатший органічний світ. Індійський океан є третім за величиною. Вода в ньому солоніша, ніж в інших океанах. Води Індійського океану майже постійно теплі. (слайд 34)

— Рослини теплового Індійського океану — це зарості бурих, зелених і червоних водоростей. Від великої кількості мікроскопічних зелених водоростей вода «зацвітає». (слайд 34) У теплих водах живуть великі медузи, краби, багато видів риб, акули, морські черепахи і морські змії. Водяться в океані скати й восьминоги. Біля берегів трапляються крокодили. (слайди 36-46)

5. Вправа «Мікрофон»

Учні відповідають на запитання

- Чим Атлантичний океан відрізняється від Тихого?
- Чому клімат Атлантичного океану різноманітний?
- Що ви дізналися про тваринний світ Атлантичного океану?
- Яку роль відіграє Атлантичний океан у житті людей?
- Що ви дізналися про Північний Льодовитий океан?
- Як називають весь простір океану разом із морями?
- Учитель пропонує учням визначити за картою півкуль, які материки омиває Північний Льодовитий океан.
- Який клімат Північного Льодовитого океану?
- Учитель пропонує учням визначити за картою півкуль у шкільному атласі, які материки омиває Індійський океан.
- Які особливості має Індійський океан?
- Чим Індійський океан відрізняється від Атлантичного?
- Яке значення має Індійський океан у житті людини?
- Розкажіть, про що ви прочитали у «Бібліотечці природодослідника».
- Прочитайте і запам'ятайте висновки на с. 54.
- Якими словами ви збагатили на занятті свій словник?

v. УЗАГАЛЬНЕННЯ Й СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЗНАНЬ

1. Робота в парах за міні-підручником (завдання 2)

Відгадай назву океану за описом, заповни таблицю.

Найбільший океан на Землі. Розташований між материками Євразією, Австралією, Північною і Південною Америкою, Антарктидою. Морські межі має з Північним Льодовитим, Індійським, Атлантичним океанами. Найбільша глибина 11022 м.

1-й ряд

Другий за розміром океан після Тихого океану. Найбільша глибина 8742 м. Має сильно порізану берегову лінію з вираженим розчленовуванням на регіональні акваторії: моря і затоки. Назву отримав від імені титана Атланта у грецькій міфології або від легендарного острова Атлантида.

2-й ряд

Третій за розміром океан Землі, що покриває близько 20 % її водної поверхні. Найбільша глибина 7209 м. На півночі обмежений Азією, на заході — Аравійським півостровом і Африкою, на сході — Індокитаєм і Австралією.

3-й ряд

Найменший за площею океан Землі, розташований між Євразією і Північною Америкою. Найбільша глибина 5527 м.

Назва океану	Найбільша глибина (м)	Рослинний і тваринний світ
Тихий	11022	
Атлантичний	8742	
Індійський	7209	
Північний Льодовитий	5527	

3. Розв'яжи головоломку „П'ять ИЙ”

- 1) Океан, над яким знаходиться Північний полюс.
- 2) Океан, що оточений берегами чотирьох материків.
- 3) Найбільший океан на Землі.
- 4) Океани і моря сполучені між собою і утворюють ...
- 5) Океан, що омиває східні береги Південної та Північної Америки, західні береги Африки, та Євразії.
- 6) Поверхня землі, вкрита величезними водними просторами.

4. Тестові завдання.

Прочитай твердження. Які з них правильні (істинні), а які неправильні (хибні)? Підкресли «Так» або «Ні».

- 1) У Світовому океані проживає більше тварин, ніж на суходолі. **Так. Ні.**
- 2) На суходолі переважають тваринні організми. **Так. Ні.**
- 3) Дрібні тваринні організми є кормом для морських тварин. **Так. Ні.**
- 4) Рослин і тварин на суходолі й в океані порівну. **Так. Ні.**
- 5) На великих глибинах океану росте багато водоростей. **Так. Ні.**
- 6) До активно плаваючих організмів належать насамперед риби, кити й дельфіни. **Так. Ні.**
- 7) Із зростанням солоності води зростає кількість у ній організмів. **Так. Ні.**
- 8) До морських ссавців належать дельфіни, тюлені, моржі, котики. **Так. Ні.**
- 9) Тихий океан - найбільший і найглибший на Землі. **Так. Ні.**
- 10) З водоростей виготовляють ліки, паливо, добрива. **Так. Ні.**
- 11) Північний Льодовитий океан – найменший і найхолодніший на Землі. **Так. Ні.**
- 12) Індійський океан багатий на перли. **Так. Ні.**

VI ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ. РЕФЛЕКСІЯ

Які океани складають Світовий океан? Покажіть їх на глобусі і на карті.

Який океан найбільший? Назвіть і покажіть його на карті.

Який океан найтепліший? Чому? Покажіть його на карті.

Назвіть і покажіть на карті океан, другий за розміром.

Як ви вважаєте, чому Північний Льодовитий океан дістав таку назву?

Яке господарське значення має Світовий океан?

У якому океані найбагатший рослинний і тваринний світ? Чому? Доведіть свою думку.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ - у підручнику с.51-54,

- у таблицю завдання 2 вписати рослинний і тваринний світ океанів.